

OBCHODNÍ AKADEMIE

Praha 2, Vinohradská 38

Projekt OPPA

CZ.2.17/3.1.00/34171

Evropský sociální fond. Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti.

Název exkurze	Trojou za sochami
	Typ: topografická, přírodopisná, památková, muzejní; 37 zast. (10 úkolů)
Organizace	Začátek: Metro C „Kobylisy“ Náklady: á 25+10 Kč, Opencard Konec: Tramvaj „Výstaviště Holešovice“ Délka: 5,1 km, 3 h
Hlavní pojmy	Botanická zahrada Hl. m. Prahy; biotopy (polopoušť, mokřad, les, vřesoviště); xylofony, megality, zkamenělá dřeva, japonská zahrada, pražské vinařství; zámek Troja, schodiště s Gigantomachií, barokní zahrada; ZOO Praha; Trojský ostrov, plavba, Stromovka, Výstaviště v Holešovicích; Lapidárium NM – slohová období českého kamenosochařství; Parlér, Braun, Brokof; Mariánský sloup, Krocínova kašna
Přílohy	Mapa trasy, Plán zahrady, Plán lapidária, Metodické pokyny, Procvičovací test

č.	přesun	zastávka	výklad
1	individuálně metro C	stanice Kobylisy – <u>dole</u>	ZAHÁJENÍ – metro C „Kobylisy“ – <i>lavičky u nástupiště; přivítání, prezence, popis trasy</i> Stanice Kobylisy ²⁰⁰⁴ – 1. ražená jednodílná stanice, tj. obě nástupiště v 1 velkém tubusu – pokud jste přijeli od Holešovic, urazili jste nejdelší úsek mezi stanicemi: 2¾ km a největší převýšení v pražském metru: 120 m (odpovídá 2x Petřinské rozhledně)
2	zastávka, busem 102 / 144	zastávka Na Pazderce	Přejezd – <i>ven dle šipek „Katastrální úřad“: venku vL do podchodu, na konci schody vL – před „Zeměm. a katastrální úřady“ (moderní); tam na vzdálenější zastávku MHD – bus č. 102 / 144 jede každých 7'; vystoupíme po 6' na 5./4. zastávce „Na Pazderce“</i>
3	od zast. zpět a po přechodu	před bránou do BZ	Sídlíště Bohnice – <i>zpět</i> ; postaveno ¹⁹⁸⁰ v 70. letech , má 25 tis. obyvatel, náleží k Praze 8 – součást panelového Severního Města – jako též Ďáblice, Prosek, Čimice, Kobylisy – stará obec Bohnice leží 1 km vzadu; od poč. 20. st. známá psychiatrická léčebna – název zastávky při příjezdu podle barokní usedlosti Pazderka stojící ½ km dál
4	dovnitř areálu BZ	za vstupem <u>otevřeno denně, 9-18/16</u> studenti 25 Kč, 4 skup. za 1500	BOTANICKÁ ZAHRADA → POKLADNA – <i>zakupte vstupenky nebo nahlašte předplacenou skupinu – před návštěvou si ověřte aktuální nabídku akcí na www.botanicka.cz</i> → ÚKOL PRO STUDENTY č. 1 Botanická zahrada Hl. města Prahy – <i>historie pozemků, vznik zahrady, její části, další botanické zahrady v Praze</i> Stínomilné trvalky – <i>krátký okruh vP; víceleté</i> rostliny, vysazeny též po celém areálu – používají se jako dekorativní podrost pod stálezelené keře a stromy – květou od února do října, většina však na jaře (duben) – např. sněženky, bledule – v létě jsou nejnápadnější hosty , jichž je zde 250 kultivarů (tj. „poddruhů“)
5	vL a po P okraji trávníku	pítko	Pivoňková louka – osázena dřevitými pivoňkami a magnóliemi (neboli šácholany) • pivoňky – vytrvalé byliny nebo keře s rozmanitou barvou květů – <i>viz záhony vP</i> – vyskytují se po celé severní polokouli, celkem nenáročné , známy též jako léčivky • dřevěné objekty – <i>vL vzadu: 4 brány</i> (jedna s kyvadlem) symbolizují roční období – lavičky znázorňují měsíce, <i>zde</i> zajímavé kulovité pítko ; díla od Adriany Skálové
6	přes pás záhonů, zP obejít kosatce	zadní strana kosaců	Kosatce – vytrvalé byliny, jejichž nápadný květ tvoří 3 vnitřní a 3 vnější okvětní lístky – oblíbené pro snadné pěstování a širokou škálu barev , existuje přes tisíc kultivarů Severoamerická polopoušť – <i>pod námi</i> ; odpovídá oblastem od ž. USA po j. Kanadu – odolné druhy z nadm. výšek nad 1000 m vydrží středoevropské zimní podmínky • opuncie – <i>dál cestou</i> ; sukulenty , tj. díky dužnatému stonku přečkají dlouhé sucho

			<ul style="list-style-type: none"> – vývojově starý rod z čeledi kaktusovitých, rozsáhlý výskyt v obou Amerikách – tělo tvořeno navazujícími plochými trnitými články; koncem jara mají velké květy – přes zimu přetrvávají fialové dužnaté plody obsahující opojné alkaloidy • oblázky – tato vltavská terasa je 90 m nad dnešní hladinou; kameny např. z Brd
7	dřevěný chodník, okruh zL	před zkamenělými kmeny	<ul style="list-style-type: none"> • zkamenělá dřeva – vznikla tak, že padlé kmeny byly překryty sedimenty, následně prostoupeny křemitými roztoky (mineralizovány), později vyzvednuty na povrch – vystavené kusy pocházejí z českých nálezů, jsou staré až 300 mil let – exponáty sem dodalo muzeum Geosvět sídlící na Vinohradech v Londýnské • borovice osinatá – vP; mají pokroucený zakrslý kmen, jsou extrémně dlouhověké – vyskytují se v horách na jz. USA, kde roste exemplář starý přes 4 tis. let
8	na cestu, vP nahoru	lavice	Severoamerická prairie – <i>tento svah</i> ; travnatá společenstva typická pro středozápad USA a Kanady, kde traviny dosahují výšky 2 m , spásala je obrovská stáda bizonů – původní prairie byly z naprosté většiny přeměněny na zemědělskou půdu
9	dál vP po kame- nech přes háj	P okraj rašeli- niště	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 2 Mokřad – vznik rašeliňáků, jejich vegetace, rosnatky, konstrukce umělého mokřadu, živočichové v jezírku
10	zP kolem jezírka, rovně, cesta vP	litofony	Xylofony – bicí nástroje, na něž se hraje údery na laděné destičky ; <i>hrajte užitím oblázků</i> • kamenný xylofon (litofon) – zL: 3x čedič – tmavá výlevná vyvělina (např. Říp); – 5x znělec – světlá vyvělina (Milešovka); 3x zkamenělé dřevo ; ozvučná je i lavice →• dřevěný xylofon – <i>kousek dál</i> ; dřevěné destičky jsou nahoře popsány ; <i>hrajte klaciky</i> – 2 naslouchadla – roura a kužel; <i>zkuste poslouchat zesílený šum a zvuky</i> →• kmen jasanu amerického – z Lednice, starý 190 let – vydlabaný na letokruhu 100 let
11	vL, cesta po hřbitku	střed kamenů	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 2 Expozice lesních biotopů – <i>umístění, geografické lesní celky, projekt rozvoje; kamenný kruh s kosmogramem, funkce megalitů</i>
12	rovně a sestup	lavičky	Stráž – přirozená stepní vegetace; dříve v oblasti převládaly pastviny , lesů bylo málo • sousoší Dva – originální párek železných lam (Lukáš Rais); poblíž originální pítko Fata Morgana – <i>trochu prosvítá ve svahu vP od nás</i> ; unikátní tropický skleník – má umělé klima ve 3 částech: suché tropy, vlhký deštný les a chladné hory Výhled – <i>popište zL</i> – Žižkovský vysílač (216 m, nejvyšší budova světa je asi 4x vyšší) <i>od vysílače blíž: Žižkov, ještě blíž: Karlín, vpředu vL: Výstaviště v Holešovicích</i> – <i>horizont dál vP: mrakodrapy na Pankráci</i> – vP City Empiria ¹⁹⁷⁷ (109 m, 2. v ČR) <i>blíž: Bubeneč, zeleň ještě blíž: Stromovka, před ní: Trojský ostrov – tam půjdeme</i> – <i>dál vP: Pražský hrad, vP od něj Střešovice; blíž vP Dejvice</i> – hotel Crowne Plaza • meandr Vltavy – řeka zde vytváří mohutný zákrut : zL <i>zezadu</i> obtéká Holešovice – pokračuje pod námi a vP u ZOO se stáčí vP na sever, kde opouští Prahu
13	dolů, vL Japonská zahrada, tam vP	před altánem	→ <i>travním chodníkem strmě dolů, za kioskem, vL malou brankou do Japonské zahrady, v ní kousek vL a vP po kamenech přes „kopečky“ k altánku; opatrnost vůči přírodě!</i> → ÚKOL PRO STUDENTY č. 3 Japonská zahrada – <i>specifika japonských zahrad, jejich symbolika, stavby, bonsaje, kašnička cukubai</i>
14	níže k jezírku	břeh jezírka	<ul style="list-style-type: none"> • jezírko – s ostrůvkem tvaru želvy (symbol dlouhověkosti) a pokroucenou borovicí – žijí v něm závojnátky; na břehu porost bambusu – tradiční námět umění a filosofie • sad – <i>dál vzadu</i>; vysazeny slivoně (třešně) z vých. Asie, rododendrony, pivoňky – sakury – oblíbené třešně, jejichž růžový květ je v Japonsku svátkem začátku jara; symbolizují dívčí něhu, jaro, dokonalost ale i pomíjivost; poetický námět umělců
15	vP ven na cestu,	lavičky	Flora Turecka a Středomoří – <i>dole vL</i> ; květena hor a skalních stepí – např. cypřiše – strmý svah s vápencovými skalkami – bloky dovezeny z Mořiny v Čes. krasu

	kousek níž		→ Vřesoviště – výše u zdi; kvetoucí keřovitá společenstva na chudých suchých půdách <ul style="list-style-type: none"> • metasekvoje čínská – dál nad schody; opadavý jehličnan, ve čtvrtohorách vymizel – objeven¹⁹⁴¹ v Číně (živoucí fosilie) a vysazován v parcích; příbuzný obřích sekvoji
16	nahoru, vL chodník při zdi	teráska před kaplí	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 4 Vinice sv. Kláry – počátky pražského vinařství, rozvoj za Karla IV., úpadek, současné vinice; <i>Vinice sv. Kláry, vinotéka, naučná stezka, kaple sv. Kláry</i> Výhled • Troja – čtvrt' pod námi; pův. středověká osada Zadní Ovenec s pár usedlostmi – rozvoj po vzniku zámku, jehož název Troja (asi dle soch?) pak přešel na celou ves – nevznikla zde velkoměstská výstavba , převládají domky a vily; má asi 15 tis. obyv. <ul style="list-style-type: none"> • zámecký park – vL od zámku; vidíme jeho východní část tzv. štěpnici s labyrintem – labyrint tvoří 5 soustředných kružnic živých plotů z habru a vodní kanálky
17	od kaple vL, pak chodník 2x vL	zkameněliny vzadu	Pinetum – označení pro kolekci jehličnanů – borovice, jedle, smrk, modřín, cypřiš <ul style="list-style-type: none"> • zkamenělá dřeva – vznik jsme už popsali; tato expozice je zajímavá tím, že vidíme vedle sebe zkameněliny i dnešní podobné dřeviny – časově vzdáleny až 300 mil. let • blahočet chilský – dál vL; z velmi starobylé čeledi araukárií, vyskytující se v nezměněné podobě od druhohor (živoucí fosilie); šupinové listy pokrývají i kmen
18	zpět na chodník, vL směr k jezírku	před jezírkem	Ornamentální zahrada – toto je první zpřístupněná ¹⁹⁹² část BZ, <i>upr. letnickový záhon</i> <ul style="list-style-type: none"> • jezírko – před námi; zP přitéká potůček, skalky osázeny stínomilnými trvalkami • mrazuvzdorné bambusy – vP; lipnicovité traviny z jv. Asie, dřevnaté stonky 25 m – užití jako stavební materiál, rohože z listů, jídlo z výhonků; mohou růst 1 m/den → Výhled cestou: vP kopule pavilonu Indonéská džungle v ZOO ; <i>dole:</i> morový sloup
19	zpět k pokladně chodník vL dolů	vedle brány k zámku	→ <i>kousek zpět, vP dolů kolem pokladny, vL chodník a schody mezi ploty, 2x přechod!</i> Zoologická zahrada hl.m. Prahy – vznikla 1931 , slavný např. chov koně Převalského – pavilon Indonéská džungle je nejdražší v českých ZOO; nově postaven sloninec – nejoblíbenější turistický cíl v ČR – ročně přes 1 mil návštěvníků – americký časopis Forbes ji zařadil na 7. místo mezi nejzajímavějšími ZOO na světě
20	branou k zámku	před nárožím zámku	ZÁMEK TROJA → ÚKOL PRO STUDENTY č. 5 Historie zámku Troja – vznik, sloh, stavební typ, hrabě ze Šternberka, další majitelé
21	zP kolem zámku	zábradlí schodů	Schodiště ¹⁶⁹⁵ – samostatně stojící, na oválném půdorysu, zřetelné odlišné od fasády – scénu na motivy gigantomachie převážně vytvořil saský sochař Georg Heermann – jedinečné propojení architektury a sochařství, ve své době nemá v Čechách obdobu <ul style="list-style-type: none"> • Gigantomachie – řecká báje o vítězství olympských bohů nad Giganty – mladší generace bohů, které vedl Zeus, nejdříve porazila Titány, děti Úrana a Gáie – Gáia se pomstila, poslala další potomky Giganty zrozené z kapek Úranovy krve – Giganti byli silní nezranitelní obři, k boji s nimi povolán i hrdina Hérakles s šípy – olympští bohové nakonec zvítězili blesky, žhavým železem a zavalením obrů • vnitřní zábradlí – vL zdola: bohyně lovu Artemis (lat. Diana), hrdina Herákles, bůh podsvětí Hádés, moří Poseidon, války Arés, vL nahore nejvyšší bůh Zeus – <i>uprostřed nad portálem:</i> bohyně vítězství Niké (lat. Victoria) obklopená trofejemi – vP nahore: bohyně moudrosti Athéna; dál vP dolů: bůh světla Apollón, obchodu Hermes, ohně Héfaistos, hrdina Prométheus, ležící bohyně plodnosti Déméter • vnější zábradlí – zcela vpředu vP: bůh vína a plodnosti Dionýsos; vL: čas Chronos – dál po obvodu: busty představující alegorie světadílů, denních dob a živlů • uprostřed dole – kašna se 2 povalenými Giganty, kteří se rítí do vězení v podsvětí – zvláště hodnotné jsou postavy dvou ovládnutých Titánů podpírajících terasu Velký sál – zaujímá celé střední křídlo ve výšce 2 podlaží ; k němu směřuje schodiště – vynikající malířská výzdoba oslavuje Habsburský rod vítězí nad Turky
22	směr od	okraj	Zahrada – barokní italského typu, s geometrickým uspořádáním a dlouhými průhledy

	zámku	terasy, u vázy vP	<ul style="list-style-type: none"> • <u>terakotové vázy</u> – vyrobené v dílně zde v Troji; název z it. terra cotta = pálená hlína • <u>Neptunova kašna</u> – <i>dole uprostřed</i>; původní monumentální dílo bohužel zaniklo – z nalezených zbytků byla vytvořena současná, pouze náznaková podoba • <u>zámek</u> – <i>pohled zpět</i>: trojkřídlé uspořádání se 2 věžicemi, důsledná souměrnost
23	kašna, labyrint, východ roh vP	před 2. výšinou lávky	<p>→ <i>dolů ke kašně, vL, šikmo vL, vP kolem bludiště, 3. odbočka vP, východ v rohu, lávka</i></p> <p>TROJSKÝ OSTROV</p> <p><u>Pěší lávka</u>¹⁹⁸⁴ – dřív přívaz, ponton; železobetonové díly zavěšené na ocelových lanech – je dlouhý ¼ km, prostřední ze 3 polí má průvės 1,3 m; výjimečně i pro vozidla</p> <p><u>Trojský jez</u> – vL; odděluje od Vltavy plavební kanál vP; <i>zde</i>: přirozený tok s peřejemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Trojský slalomový kanál</u> – <i>při L břehu</i>; vznikl¹⁹⁸¹ na místě bývalé vorové propusti – závodní trať měří 410 m, výškový rozdíl 3½ m, na dně umělé překážky z betonu – je mezinárodně významný – letos zde podruhé proběhne MS ve vodním slalomu <p>Výhled – <i>zpět</i>: 3 pahorky – zL: ZOO, Botanická zahrada (<i>byli jsme</i>) a rez. Velká skála</p> <p>– <i>po toku Vltavy</i>: Dejvice – atletický a fotbalový stadion Juliska, užívá Dukla Praha</p>
24	přes lávku	před jízdárnou	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 6</p> <p>Trojský ostrov – <i>vznik a rozměry, jezdecký areál, jízdárna, kynologické cvičiště</i></p>
25	rovně, vL kolem stadionu, vP schody na most	na mostě vP	<p><u>Plavební kanál</u>¹⁹⁰² – <i>pod námi</i>; vybudován v délce 3 km ke zlepšení splavnosti Vltavy</p> <ul style="list-style-type: none"> – začíná u Trojského jezu, končí (<i>po proudu</i>) zdymadly překonávajícími rozdíl 5,5 m • <u>přístaviště</u> – provozuje Pražská paroplavební společnost vzniklá už v r. 1865 – končí zde oblíbená linka do ZOO – z centra trvá platba asi 1 h; do Mělníka 5 h <p>STROMOVKA</p> <p>→ <i>dál projdeme</i>: železniční most pod hlavní tratí směr Děčín a Drážďany</p> <p>– <i>přímo pod ním</i> vede diskutovaný tunel Blanka – nejdelší evr. městský tunel 6,4 km</p>
26	pod tratí, rovně a vL napříč hlavní stezkou	pod svážkem	<p>Stromovka – <i>věnuje se jí samostatná trasa turdnů, proto teď podáme jen stručný výklad</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – též Královská obora, vznikla^{13.st.} ve středověku pro chov lovné zvěře a turnaje – v 19.st. změněn na veřejně přístupný krajinářský park, oblíbené společenské místo • <u>rybník</u> – jsme na dně velkého rybníka z doby Rudolfa II., napájen štolou z Vltavy – <i>před námi</i>: zbytkem jsou 4 malé rybníky; vP: Dubový pahorek = někdejší ostrůvek
27	široký oblouk vP, podél plotu, vL	před panoramatem	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 7</p> <p>Výstaviště – <i>vznik, Všeobecná jubilejní výstava; Maroldovo panorama, Průmyslový palác, Křížkovy pavilony, Matějská pouť</i></p>
28	zP kolem Prům. paláce, šikmo vL	před vstupem	<p>LAPIDÁRIUM</p> <p>Budova lapidária – dočasný Pavilon Hl. m. Prahy na Zemské jubilejní výstavě 1891</p> <ul style="list-style-type: none"> – přestavěn v novobaroční secesi pro lapidárium Nár. muzea; nynější stav nedobrý – lapidárium = muzeum kamenných děl, hlavně soch, z lat. lapidus = kámen – jedno z nejzajímavějších pražských muzejí, vystavuje na 400 děl z 11.-20. století
29	vP do sálu č. 1, do středu	lvi <i>otevřeno st 10-16, čt-ne 12-18; školy á 10 Kč, tel. 702 013 372</i>	<p>ROMÁNSKÝ SLOH A RANÁ GOTIKA – nejstarší exponáty, pocházejí z 11.-14. st.</p> <p>Sloupy – <i>směr vstup</i>; z krypty baziliky sv. Víta, jež byla předchůdcem got. katedrály</p> <ul style="list-style-type: none"> – krychlovité hlavice, 1. užití tzv. pletencových ornamentů; dlaždice z Vyšehradu <p>Kouřimští lvi^{poč.13.} – <i>upr.</i>; z hradiska v Kouřimi; asi podstavec kazatelny či křtitelnice</p> <ul style="list-style-type: none"> – jedná se o nejstarší dochované volné sochařské dílo v českých zemích <p>Náhrobníky • Guta II.¹²⁹⁷ – <i>upr.</i>; z Anežského kláštera, 10. dcera krále Václava II.</p> <ul style="list-style-type: none"> – vynikající rytá kresba ji zobrazuje dívku (zemřela ovšem ve věku několika měsíců) • opati – <i>na zdech</i>; z 2. českého mužského kláštera, který stával na Ostrově u Davle <p>Sádrové odlitky • sv. Jiří s drakem¹³⁷³ – z Hradu; nejstarší jezdecký pomník ve stř. Ev.</p> <ul style="list-style-type: none"> • tympanon¹³⁹⁰ – z Týnského chrámu; zL: Bičování, Ukřižování a Korunování Krista
30	vL do sálu č. 2,	bysta Karla	<p>VRCHOLNÁ A POZDNÍ GOTIKA – díla ze 14.-16. st., hlavně z dílny Petra Parléře</p> <p>Staroměstská mostecká věž¹³⁸⁰ – <i>nad vstupem</i>; jedinečná výzdoba z Parléřovy huti</p>

	vP ke zdi		<p>– <i>vzadu</i>: vL trůnící Karel IV. jako římský císař; vP jeho syn, římský král Václav IV.</p> <p>– <i>mezi nimi</i>: sv. Vít (sicilský mučedník) a znaky s korunami: český a sv. říše římské</p> <p>– <i>vpředu</i>: patroni vL sv. Vojtěch (biskup), vP sv. Zikmund (burg. král); <i>dole</i> český lev</p> <p>Sádrové odlitky • bysty¹³⁸⁵ – <i>na stěnách</i>; z ochozu katedrály sv. Víta; Parléřova hut'</p> <p>– 21 unikátních portrétů, např. zL: Karel IV., jeho rodiče Jan Luc. + Eliška Přem., a syn Václav IV.; <i>naproti</i>: jeho 4 manželky KIV; 2. v <i>koutě naproti</i>: Petr Parléř</p> <p>• kazatelna – v <i>rohu</i>; na ní městský znak Rakovníka a symboly 4 evangelistů (životopisci Krista): Matouš=anděl, Marek=lev, Lukáš=býk, Jan=orel</p> <p>Gotická torza • Sloup – <i>upr</i>; z Karlova mostu, symbolizoval celní práva Starého Města na mostě; nahoře stála socha rytíře Bruncvíka (zanikla), dochován jeho lev</p> <p>• desky kompakrát – <i>upr. obráceně</i>; císař potvrzuje Čechám náboženskou svobodu</p>
31	vL do sálu č. 3, vL	model kašny	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 8</p> <p>Krocínova kašna – <i>vznik a umístění, materiál, zánik, plastiky na středním, a bočním pilíři, reliéfy na vnější zítce; další náhrobníky v sálu č. 3</i></p>
32	rovně do sálu č. 4, do středu	čelem k Luitgardě	<p>BAROKO – SOUSOŠÍ KARLOVA MOSTU – 18. st.; přemístěna kvůli poškození – většinou nahrazena kopíemi; před námi jsou nejhodnotnější díla z Karlova mostu</p> <p>Matyáš Bernard Braun – největší sochař českého baroka; vrcholné 1. pražské dílo:</p> <p>• Vidění sv. Luitgardy¹⁷¹⁰ – emotivně zobrazena mystická vize slepé belgické jeptišky – z kříže se k ní sklonil Kristus a přiložil jí ke rtům svou ránu v boku</p> <p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 9</p> <p>Plastiky F. M. Brokofa – <i>osobnost autora; sousoší sv. Františka Xaverského (misijní činnost, postavy domorodců); sousoší sv. Ignáce z Loyoly (činnost, legenda, další výzdoba); některá další sousoší v sálu č. 4</i></p>
33	rovně do sálu č. 5, do středu	hlava Marie	<p>BAROKO – MARIÁNSKÝ SLOUP¹⁶⁵⁰ – 1. v Čechách, stál uprostřed Starom. náměstí</p> <p>– vznikl k oslavě kultu Panny Marie a na počest obrany před Švédy za 30-leté války</p> <p>– hodnotné dílo od Jiřího Bendla bylo uctíváno a napodobováno v mnoha městech</p> <p>– vandalsky stržen davem krátce po vyhlášení ČSR jako domnělý symbol Habsburků</p> <p>– plánuje se jeho obnova – bude nahrazení kopíi na původním místě; <i>viz též vP fotky</i></p> <p>• zbytky – vP: hlava P. Marie; vL: torzo sochy, andělé bojující s ďábly</p>
34	rovně do sálu č. 6, před vstup	Václav na koni	<p>BAROKO – pískovcové sochy s katolickými náměty ze 17.-18. st. – <i>viz popisky</i></p> <p>• sv. Václav¹⁶⁵⁰ – Jan Bendl; jezdecká socha z kašny na Koňském trhu (=Václavák)</p> <p>– stála ale níž než současný bronzový pomník od Myslbeka; kopie je na Vyšehradě</p> <p>• sv. Kryštof – <i>u zdi vedle Vác.</i>; silák přenášející Ježíška přes řeku; patron motoristů</p> <p>• Panna Mara Neposkvrněná – <i>upr.</i>; zlacená socha ze sloupu na Hradčanském nám.</p> <p>• sv. Václav – <i>roh vL</i>; dle legendy lisoval révu na mešní víno; je též patronem vinařů</p>
35	vL do sálu č. 7, před vstup	kašna	<p>BAROKO A KLASICISMUS – spíše nezávazná dekorativní díla z 18.-19. st.</p> <p>– náměty mytologické (bohové), alegorické (ctnosti, živly), náhrobní – <i>viz popisky</i></p> <p>• Wimmerova kašna¹⁸⁵⁰ – milenci s hrozny, symbolika biblické milostné Písně písni</p> <p>– palma s květy a ovocem, <i>nahoře</i> labuť (chrlič), <i>dole</i> kohout jako svítání; na St.M.</p> <p>• alegorie ctností¹⁸⁸⁹ – vL <i>u vých</i>; třetinové sádrové modely plastik z kupole N. muzea</p>
36	vL do sálu č. 8, do středu	čelem k Radeckému	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 10</p> <p>Bronzové plastiky – klasicismus; <i>sousoší maršála Radeckého (vojevůdce, symboly), socha císaře Františka I., socha císaře Františka Josefa I. (historický význam); sádrové reliéfy na stěně sálu č. 8</i></p>
37	zpět do č. 8, pak vL k poklad-	pod Atlan-tem	<p>BAROKO • Atlas – <i>nad námi</i>; Titán spatřil Medúzu a zkameněl, nese nebeskou klenbu</p> <p>Kašny¹⁷⁴⁰ – z nádvoří pražské Lorety, tam nahrazeny kopíemi; mají shodnou tematiku:</p> <p>• Vzkříšení Krista – vP; třetího dne vstal z hrobu, přihlížejí udivení římská vojáci</p> <p>• Nanebevzetí Pany Marie¹⁷³⁹ – vL; anděly vynášena do nebe, přihlížejí apoštolové</p>

	ně a vL		<p>Medvědí brána¹⁶⁸⁰ – portál zaniklé krásné zahrady Slavatů (viz znak) na Smíchově – největší exponát Lapidária – zde se také s tímto krásným muzeem rozloučíme</p> <p><i>UKONČENÍ EXKURZE – poděkujte za pozornost, popřejte příjemný den, sepište zprávu – odchod samostatně, vL od muzea stavi <u>tramvaje</u> do centra nebo nádraží Holešovice</i></p>
Konec			

Zpracoval RNDr. Stanislav Koňářík, OA Vinohradská, verze 2013-04-06